

випускники НАКККіМ «Ліга каскадерів» (директор – доцент кафедри сценічного та аудіовізуального мистецтва НАКККіМ Назар Майборода);

До підготовки та організації концерту долучилася низка митців-професіоналів Академії:

головний режисер-постановник, сценарист та автор ідеї концерту – доцент кафедри сценічного та аудіовізуального мистецтва, кандидат мистецтвознавства Олександр Жуковін;

головний балетмейстер – завідувач кафедри хореографії, Герой України, професор, народний артист України, академік Мирослав Вантух;

головний хормейстер – професор кафедри естрадного виконавства, Лауреат Національної премії ім. Т. Г. Шевченка, член Національної спілки композиторів України Віктор Степурко;

керівник літературно-художньої частини, сценарист – завідувач кафедри сценічного та аудіовізуального мистецтва, народна артистка України Лариса Хоролець та багато інших відомих українських митців.

Усі вони – Митці з великої літери, які несуть культуру в суспільство, з гордістю промовляючи: «Пишаюся, що я з родини НАКККіМ».

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв – це новий бренд на теренах Незалежної України, який очолює Чернець Василь Гнатович, доктор філософії, професор, заслужений працівник освіти України, член колегії Міністерства культури України, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, дійсний член УАН, академік АН Вищої школи України, член Спілки журналістів України.

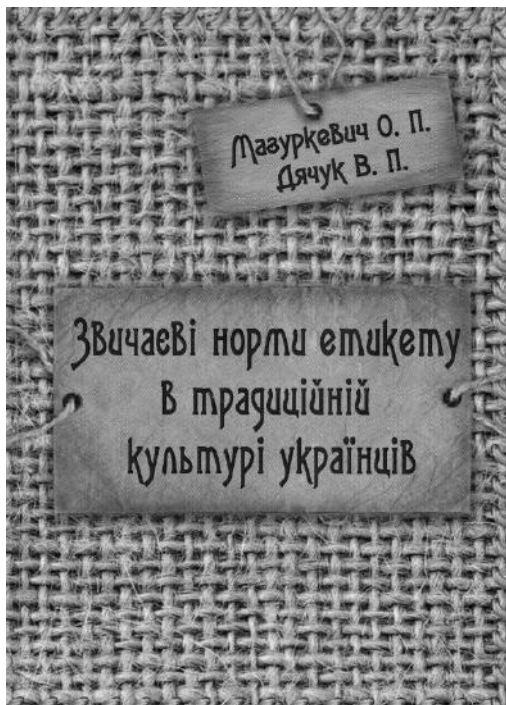
Академія має багатий науковий та творчий потенціал, професійне поєднання яких і надалі вестиме заклад до нових мистецьких звершень, підтримуючи та розвиваючи багатство української культури.

УДК 392+316.722(477)

Горбань Юрій Іванович

кандидат культурології, доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи, директор наукової бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв
yuriy-gorban@mail.ru

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА – ЯВИЩЕ САМОБУТНЄ Й УНІКАЛЬНЕ

Рецензія на навчальний посібник Мазуркевич О. П., Дячук В. П. Звичаєві норми етикету в традиційній культурі українців : навч. посіб. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2015. – 218 с.

На сучасному етапі становлення України як незалежної держави значно активізувалися вітчизняні наукові дослідження. Перед науковцями постали невідкладні завдання – дослідження проблеми становлення української культури, державності, норм етикету. Актуальність рецензованого навчального посібника «Звичаєві норми етикету в традиційній культурі українців» зумовлена тим, що на сьогоднішній день зацікавленість культурою наших предків зростає в рази. Ми прагнемо довести, що українська нація є самобутньою та незалежною, а наші звичаї та традиції передавалися з покоління у покоління та належали нашим пращурам – українцям. У навчальному посібнику велика увага приділяється історії, національному становленню та ідентичності української нації. Велике зацікавлення викликає культурне життя українців. Проте його становлення неможливе без урегульованих норм етикету. Саме тому автори зосередили увагу на звичаєвих нормах етикету в культурі українців.

Науковці дослідили розуміння традицій національної культури як основи системи цінностей української нації. Людина традиційної культури користувалася готовим, апробованим впродовж століть набором найбільш раціональних стереотипів спілкування. Засвоюючи правила етикету, вона прилучалася до мудрих традицій народного мистецтва спілкування. Оволодіваючи комплексом етикетних знаків, людина засвоювала не тільки мудрість, а й поезію народного життя. Виходячи з цього, актуальним є вивчення звичаєвих норм етикету в традиційній культурі

українців, адже поведінкові стереотипи етикетного спілкування українців відображають естетичний досвід народу, що й дозволяє говорити про красу форм спілкування у традиційній культурі.

У навчальному посібнику акцентується увага на сутнісних характеристиках норм етикету в традиційній культурі українців, адже вони є важливим чинником збереження сакраментальних цінностей, забезпечення міжпоколіннєвих зв'язків, стабільності суспільства й держави.

Навчальний посібник складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади дослідження» простежується історія вивчення норм етикету, розглядаються співвідношення понять етикет – ритуал – звичай – мораль, подано визначення цих термінів. Автори зазначають, що етикет є складним соціокультурним феноменом, а етикетні звичаї – це традиційні норми і правила, що визначають поведінкові стереотипи спілкування. Історична еволюція етикету в Україні мала особливості, зумовлені відсутністю національної держави, що унеможливило формування офіційного етикету, який існував у сусідніх державних народів. Етикет української князівсько-шляхетської верстви, донині не досліджений у вітчизняній культурології, вірогідно, мав характерні риси, які були частково втрачені, частково «перетекли» в козацько-лицарське середовище, а звідти – у традиційно-побутову культуру селянства.

Другий розділ «Історико-культурні умови формування звичаєвих норм етикету в традиційній культурі українців» показує, що культуру спілкування, специфіку етикетних норм і правил українства другої половини XIX – початку XX століття значною мірою визначав принцип корпоративності – належності людини до певного класу, стану, верстви, громади. Відзначається, що основою етикету українців є ввічливість, чемність, доброзичливість.

Розділ третій «Особливості звичаєвих норм етикету в традиційній культурі XIX – початку XX ст.» зосереджує увагу на тому, що традиційне розуміння феномена почесності засновувалось на прадавніх світоглядних уявленнях про сакральне і профане. Досліджено, що в культурі гостинності повною мірою розкривається мистецький талант, естетизм і поетична вдача українського народу. А характерною ознакою українського етикету гостинності є надзвичайне розмаїття і поетичність побажань. Особливістю ж українського етикетного мовлення є вживання різноманітних вибачливих, пом'якшувальних виразів.

У навчальному посібнику подана широка джерельна база. Наголошено, що норми етикету були сформовані залежно від функцій та статутів громад, статевих відмінностей, ритуальних особливостей, вікових традицій.

Навчальний посібник насичений прислів'ями, приказками, піснями, поезіями, і це дає можливість не лише теоретично, а й практично долучитися до вивчення норм українського етикету. Приділено увагу одній із проблем, що постає при вивченні етнічних традицій етикету, а саме проблемі семантики символічної мови.

Подані матеріали вказують на те, що людина традиційної культури користувалася готовим, ustalеним впродовж століть набором найбільш раціональних стереотипів спілкування. Засвоюючи правила етикету, вона прилучалася до мудрих традицій народного мистецтва спілкування. Володіючи комплексом етикетних знаків, людина засвоювала не тільки мудрість, а й поезію народного життя.

У загальних висновках констатовано, що у сучасній гуманітаристиці відсутні системні дослідження звичаєвих норм етикету; з'ясовано, що звичаєві норми етикету відбивають національний характер, ментальність українців, а звичаєві норми етикету українців формувалися на основі ритуалу, позбавленого жорстокості й догматизму.

Навчальний посібник має високий науковий рівень, вирізняється новизною в розкриті складних тем, безперечно, заслуговує високої оцінки і займе достойне місце серед досліджень у галузі культурології. Очевидно, що цей навчальний посібник – дуже своєчасна наукова робота, яка спирається на глибокі теоретичні аспекти, конкретно-соціологічний аналіз та узагальнення вітчизняних й зарубіжних досліджень з історії етикету. Написаний доступною мовою, він знайде свого читача не лише в особі фахівця-культуролога, а й стане у пригоді всім, хто цікавиться культурою нашого народу, країни.